

Página principal>Emprender acciones judiciales>Sistemas jurídicos nacionales y de la UE>**Sistemas de justicia nacionales**
Nationella domstolsväsen

Belgica

Här hittar du en översikt över domstolarnas organisation.

Rättssystemets uppbyggnad – domstolsväsen

Det belgiska rättssystemet är ett **civil law-system**, som omfattar en samling kodifierade regler som tillämpas och tolkas av domstolarna.

I Belgien är domstolarna organiserade **uteslutande på federal nivå**.

Principer

Innan man fastställer domstolssystemet i Belgien är det lämpligt att titta på vissa konstitutionella och allmänna principer **som rör domstolsväsendets organisation**.

Vid sidan av den lagstiftande och den verkställande makten fastställdes i konstitutionen den dömande makt som utövas av domstolarna. Domstolarna utgör således en **oberoende befogenhet** vid sidan av de övriga konstitutionella befogenheterna.

Domstolsväsendets roll är att döma i mål och tillämpar därför lagen: Den dömande maktens uppgift är att döma. Den tillämpar därför lagen: den avgör tvistemål och tillämpar straffrätten på personer som har begått ett brott. Man skiljer mellan domarkären (domare och rådgivare i domstolarna) och åklagarmyndigheten.

Enligt artiklarna 144 och 145 i konstitutionen omfattas tvister om medborgerliga rättigheter uteslutande av domstolarnas behörighet och tvister som rör politiska rättigheter omfattas av domstolarnas behörighet, med undantag för de undantag som föreskrivs i lag.

Domstolar kan bara inrättas genom lag. Särskilda kommissioner eller tribunaler får inte inrättas under något namn i enlighet med artikel 146 i konstitutionen.

Rättegångar **ska vara offentliga** såvida inte offentlighet utgör en fara för allmän ordning eller goda seder. I så fall fastställer domstolen detta genom dom (artikel 148.1 i konstitutionen). Offentlighetsprincipen gör det bland annat möjligt att ge allmänheten insyn i rättsväsendet

Domare ska **motiveras**. De ska avkunnas vid en offentlig domstolsförhandling (artikel 149 i författningen). Motiveringsskyldigheten (enligt författningen samt artikel 780 i domstolslagen, Code judiciaire) innebär att domstolen måste uttala sig om alla sakliga och rättsliga omständigheter som parterna har tagit upp i sina rättegångsinlagor. Motiveringen ska vara fullständig, tydlig, exakt och relevant. Skyldigheten att motivera domare och domstolarnas oberoende ställning gör att allmänheten är skyddad mot godtycke. Motiveringen gör det också lättare att bedöma om det lönar sig att överklaga till appellationsdomstol eller kassationsdomstolen.

Domstolar och åklagare är visserligen helt självständiga i sin verksamhet, men detta påverkar inte regeringens rätt att beordra lagföringsåtgärder och fastställa kriminalpolitikens inriktning, däribland förundersöknings- och åtalspolitik (artikel 151.1 i författningen).

Enligt punkt 4 i denna bestämmelse ska fredsdomare, domare vid domstolar, rådgivare till domstolar och kassationsdomstolen **utses av kungen på de villkor och på det sätt som föreskrivs i lag**.

Domare utnämns på livstid. De pensioneras vid lagstadgad ålder och åtnjuter lagstadgad pension. Domare kan endast avsättas eller avstängas efter domstolsbeslut. Domare får bara förflyttas efter ny utnämning och eget samtycke (artikel 152 i författningen). Kungen utnämner och avsätter också det allmänna ombud vid domstolarna (artikel 153 i författningen).

Lönerna för rättsväsendets anställda fastställs genom lag (artikel 154 i författningen).

En domare får inte acceptera en avlönad tjänst av en annan myndighet. Han får dock acceptera en oavlönad tjänst, så länge det är förenligt med hans uppgifter som domare (artikel 155 i författningen).

Typ av domstol

Belgien har fem viktiga rättsliga områden, **de fem appellationsdomstolarna**: I Bryssel, Liège, Mons, Gent och Antwerpen.

Dessa behörighetsområden är uppdelade i domkretsar som har var sin förstainstansdomstol (**Tribunal de première instance/Rechtbank van eerste aanleg**).

Det finns 12 domkretsar i hela landet. Bryssels domkrets har två förstainstansdomstolar, varav den ena är nederländskspråkig och den andra franskspråkiga. Dessutom finns det 9 **arbetsdomstolar** och 9 **företagsdomstolar** i domkretsarna.

Distrikten delas i sin tur in i kantoner (kanton judiciaire/gerechtelijk kanton), var och **en med en civilrättslig domstol (justice de paix /vredegrerecht)**. Det finns 187 kantoner i hela landet.

Var och en av de tio provinserna och huvudstadsregionen Bryssel **har en assisterad domstol**. Dessa är inte permanenta avdelningar Dessa är inte permanenta avdelningar utan upprättas från fall till fall när målen hänskjuts till dem.

Brottets allvar, tvistens art och tvistebeloppet avgör vid vilken **typ av domstol** talan ska väckas.

I vissa fall är det tvistens karaktär som avgör vid vilken domstol talan ska väckas. Fredsdomaren är således behörig att pröva grannstvister och domstolen i första instans är behörig i mål om äktenskapsskillnad. I andra fall är kriteriet parternas status. I princip är handelsdomstolen en specialdomstol som tar ställning till tvister mellan företag.

När man fastställt vilken typ av domstol som är behörig är det dags att **avgöra på vilken ort** ärendet ska handläggas.

I **civilrättsliga** mål kan talan väckas vid den domstol där svaranden har hemvist eller den domstol där den omtvistade förbindelsen har ingåtts eller ska fullgöras.

I **brottmål** är domstolen på den ort där brottet begåtts, domstolen där den anklagade har sin hemvist och domstolen där den anklagade befinner sig lika behöriga. För juridiska personer är det domstolen på den ort där den juridiska personen har sitt säte och huvudsakliga verksamhetsställe som är behörig.

Domstolshierarki De allmänna domstolarnas struktur:

Domstolarna är hierarkiskt organiserade. Domstolarna är uppbyggda på följande sätt:

4	KASSATIONSDOMSTOLEN		
3	Appellationsdomstolar	Arbetsdomstol	Sittkurss
2	Domstolar i första instans	Arbetsdomstolar	Företagsdomstolar
1	Allmänna åklagarmyndighetens yttranden		Polisdomstolar

De lägre domstolarnas avgöranden kallas jugements/vonnissen. Avgöranden från appellationsdomstolarna, arbetsdomstolarna, brottmålsdomstolarna för grövre brott och kassationsdomstolen kallas arrêts/arresten.

De civilrättsliga domstolarna handlägger huvudsakligen tvister av privat natur mellan såväl enskilda som juridiska personer.

Syftet med **brottmålsdomstolarna** är att straffa förövare av straffbara gärningar genom de påföljder som föreskrivs i lag (fängelse, samhällstjänst, böter osv.).

Det händer att parterna inte håller med om den dom som domstolen fastställer. Flera **rättsmedel** gör det möjligt för parterna i målet eller, i vissa fall, tredje man att få ett nytt avgörande i ett mål som redan har avgjorts av en domstol. Rättsmedlen är indelade i två kategorier: ordinära rättsmedel och extraordinära rättsmedel.

Det finns två **ordinära rättsmedel**: invändning och överklagande.

Invändningen gör det möjligt för den svarande som har dömts för tredsdom att bestrida domen. I så fall behandlas ärendet i sin helhet av den domstol som fattade beslut om avgörandet. Det finns ett begränsat antal ärenden

som inte kan **överklagas**, men i princip har alla berörda parter rätt att överklaga. Målet kan överklagas av såväl den som dömts för brott, målsäganden, kåranden, svaranden som åklagarmyndigheten. Överklagandet prövas alltid av en högre domstol än den som avkunnat den första domen.

I tabellen nedan ges en **översikt av de domstolar som handlägger överklaganden**, beroende på vilken domstol som varit första instans i ärendet:

Dom		Överklagande
Fredsdomare	— Tvistemål	Förstainstansdomstol (civilrättsliga avdelningen)
	— Handelsrättsliga frågor	Företagets tribunal
Polisdomstolen	Brottmål	Förstainstansdomstol (brottmålsavdelningen)
	— Tvistemål	Domstol i första instans (tvistemålsdomstol)
Arbetsdomstolen		Högre arbetsdomstol
Domstol i första instans		Domstol i andra instans
Företagets tribunal		Domstol i andra instans

Vid överklagande prövar domarna (i domstolen) eller rättsråden (i de högre domstolarna) saken på nytt en andra och sista gång och fäller ett slutgiltigt avgörande. Parterna har dock möjlighet **att föra kassationstalan**.

Utöver de **ordinära rättsmedlen** finns det också **extraordinära** rättsmedel där det främsta är kassationstalan. Detta rättsmedel inför kassationsdomstolen utgör inte en rättslig tredje instans. Kassationsdomstolen granskar inte sakfrågorna i målet utan kontrollerar att lagen har följts.

Utöver de domstolar och högre domstolar som redan nämnts finns ytterligare två rättsinstanser i Belgien. De har en övervakande roll: **Statsrådet** och **författningsdomstolen**. De utövar en kontrollfunktion. Statsrådet är den högsta förvaltningsdomstolen och kontrollerar statsförvaltningen. Den ingriper när en medborgare anser att staten inte har följt lagen. Författningsdomstolens uppgift är att se till att lagar, dekret och förordningar är författningsenliga. Den övervakar också maktfördelningen mellan statsmakterna i Belgien.

Juridiska databaser

Från det belgiska rättsväsendets webbplats Juridat får du tillgång till bland annat belgisk rättspraxis, belgisk lagstiftning och den officiella tidningen Moniteur belge/Belgische Staatsblad.

Är tillgången till databasen kostnadsfri?

Ja, tillgången till databasen är gratis.

Länkar

Belgiska justitieministeriet

Senaste uppdatering: 13/01/2021

Det här är en maskinöversättning. Ägaren av sidan tar inget som helst ansvar för kvaliteten på den maskinöversatta texten.